

A viselet

Hagyományápolás. Kulturális örökség. Mit jelent ez?

Azt hiszem sokszor csak egy trendi frázispufogatás. Nem értjük, de használjuk, azzal kérkedünk, hogy műveljük is, fontosnak tartjuk, azt állítjuk, hogy identitásunk lényegi része. De úgy tényleg, valóban, tudjuk-e, hogy miről is beszélünk? Mivégre a múlt, ha nem része a jelennek? Ha nem több, mint valami naftalinba csomagolt tárgyi vagy verbális emlékezet? Az elektronikus és absztrakt XXI. századnak hogyan lehet része a népdal, a szokások, a viselet? Miért ma felvenni azt, amit ükanyánk hordott...?

De tegnap megértettem valamit.

idők dédelgetett emlékeként, hanem a mindennapok szerves részeként, *élő jelenként* tapasztaltam meg.

Két évvel ezelőtt, amikor legutóbb itt jártam, Silling úrék engem is beöltöztettek viseletbe. Élveztem, nagyon. Viszont őszintén szólva, azon túl, hogy ez érdekes, izgalmas volt, és furán festettem benne, nem tudtam, mi mást érezni, zavarban voltam.

De ma, a művház reggeli csendjében, két korty kávé között Maca ezt mondta nekem: „...amikor felveszem a viseletet, nemhogy csak dísznek érzem magam, hanem értéknek!”

Értéknek érezni magad.

Ez az, amire a viselet segít emlékezni.

Ez az örökségünk. Ezt kell ápolnunk.

És végül Pali bácsi tette fel a pontot az i-re: „Ez a mai világ bizony megváltozott, ki fogja ezt a szeretetet megcsinálni? – Hát te meg én!”

Nem az eszemmel, hanem valahol mélyebben.

Lakodalom volt Kupuszinán. Nem sokat láthattam belőle, mert előadásról előadásra jártunk, de amikor a lakodalmás menet nagy csinnadrattával a Községházára vonult, akkor épp szünetünk volt, és előttünk haladt el a menyasszony és a vőlegény... valamint mögöttük a szebbnél szebb viseletben tündöklő lányok, asszonyok – meg persze a fiatal-, és kevésbé fiatal, de fess urak.

És volt akkor ott egy pillanat, amikor megnyílt előttem ez a titok.

A múlt – ha a jelenben csak idézik – nem létezik. De én élni láttam valamit, amiről azt hittem, már csak a „*vitrinben*” létező múlt. Élni láttam, és nem letűnt

bbr

Ha mozgalmas hivatást keresel, akkor legyél tanár vagy pap!

Interjú Zsúnyi Tibor kupuszinai plébánossal

■ **Milyen itt élni az Ön szemszögéből?**

– A papi szolgálat megköveteli, hogy a püspöknek engedelmességet fogadva ott legyünk plébánosok, ahol az egyházmegyének éppen szüksége van ránk. Gyakran kérdezik tőlem, hogyan lehet egy idegen környezetbe beleszokni, mindig új embereket megismerni. A válaszom nekem az, hogyha izgalmas és mozgalmas hivatást keresel, akkor legyél tanár vagy pap. Egy papnak sohasem unalmas az élete, hiszen mindig történik valami az emberekkel, és előbb-utóbb a plébánián találják magukat, ügyeiket intézik. Gyerekkorom óta érdekelt az ember, aki Isten képmása. Egy olyan közösségben, ahol az emberek nyitottak a krisztusi tanításra, ott könnyű plébánosnak lenni. Jelen helyzetemben ezt élem meg. Most még a hívek kíváncsian nézik, milyen is az új atya, hogyan reagál a különböző helyzetekre, megtaláljuk-e vele a közös nevezőt stb. A paptól nem kell félni. Gyakran ismételem, a pap is ember, sőt valójában csak ember. Hiányosságokkal, elakadásokkal, türelmetlenséggel, mint minden ember. Óriási dolog, hogy a kupuszinaiak minden szentmise előtt imádkoznak a lelkipásztorért. Ebben a tudatban bármivel is találkozva nincs bennem félelem. Én vagyok a hívek szolgálatára, nem pedig fordítva. A kupuszinai ember életét áthatja a vallás, és ez rendben van, nekem a hit növekedésén kell dolgoznom.

■ **A Marica grófnőt látta először a kupuszinaiaktól?**

– Igen, és nagyon tetszett. Idővel megismerem a szereplők természetét, mentalitását, és felfedezem, hogy milyen szépen illik egy-egy szerep a színészre. Nagy művészet összeválogatni megfelelő embereket, megtalálni bennük azt, ami elengedhetetlen egy adott szerephez. Az ének, a tánc, a szereplés a fiatalnak bátorságot, az időseknek gondoskodást ad, szóval fontosnak érzi magát az ember. Erre pedig nagy szükség van. Olyan jó látni, hogy vannak közöttünk, akik időt és energiát nem

spórolva teszik a dolgukat. Hasznosak a közösségnek. Példát mutatnak a felnövekvő generációnak. Ezért minden tisztelet megilleti őket. A szereplők ügyesek, figyelmesek, egy közösséget alkotnak, ahol az ember kibontakozhat. Felfigyelni a mellettem lévő ember képességeire és ezt a közösség javára kamatoztatni, valójában a közösség előrehaladását, gazdagodását szolgálja.

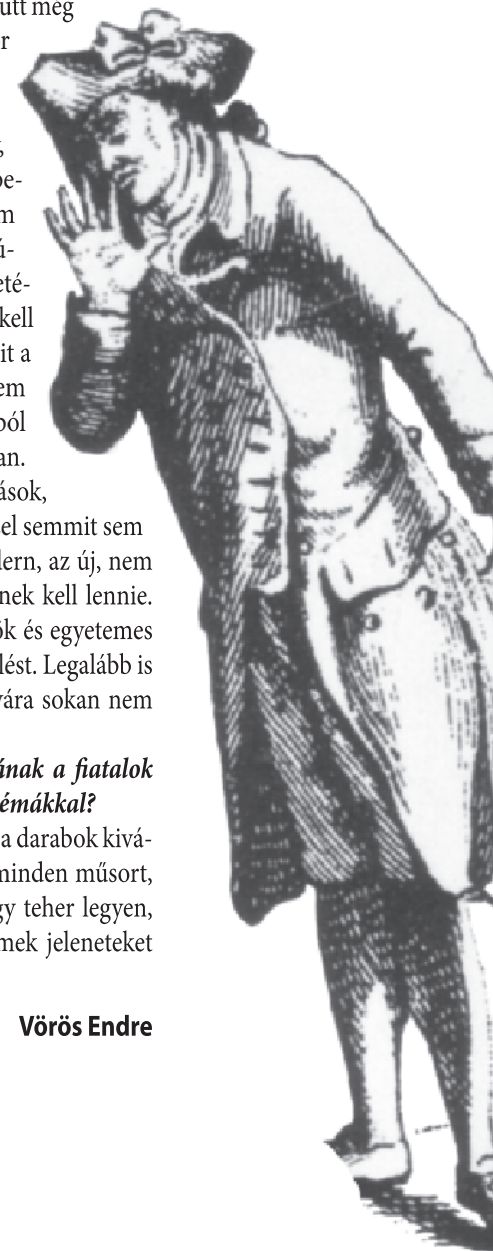
■ **Önnek mi a véleménye, a színház valóban oktató jellegű?**

– Szerintem csak annak szabad lennie, és ha ezzel együtt még szórakoztató is, akkor biztos a siker. Kedvenc magyar színészem Eperjes Károly, aki megjelenésével, beszédével, hitével, nem kioktat, hanem tanúságot tesz istenszeretetéről. Egy színésznek szerintem ilyennek kell lennie. Tanúságot tenni arról a jóról, amit a Teremtő szívébe oltott. Az embereket nem érdekli a mocsok, a szenny, a bűn, abból tapasztalnak eleget a mindennapokban. Elszomorít, hogy vannak, olyan előadások, amely végén az ember úgy érzi, hogy ezzel semmit sem kapott, sőt visszarántotta a jótól. A modern, az új, nem feltétlenül jelenti azt, hogy erkölcsstelennek kell lennie. Egy darab szerintem akkor jó, ha az örök és egyetemes értékekről szól, nem sérti az emberi jó ízlést. Legalább is nekem ez a véleményem, amivel bizonyára sokan nem értenek egyet.

■ **Szeretné, ha jövőben foglalkoznának a fiatalok vagy az egyesület tagjai vallási jellegű témákkal?**

– Igen. Tudom, hogy jó kezekben van a darabok kiválasztása, a szereplők válogatása. Szinte minden műsort, darabot áthat a vallás. Ez nem kell, hogy teher legyen, hiszen az Isten és ember kapcsolata remek jeleneteket hoz elő.

Vörös Endre

Ma a Találkozó színpadán

5 előadás vasárnap: a húsleves előtt és után is lehet jönni színházba

Nagy múltú és fiatal társulatok méretetik meg magukat a hét pihenőnapján. Délelőtt 11-től a zentai KEX Egyesület előadását láthatjuk, 14 órától a szabadkai Zsebtársulat lép színpadra, őket követi 15.45-kor a magyarkanizsai Ozoray Árpád Magyar Művelődési Egyesület csoportja, 18 órától a torontálvásárhelyi József Attila Művelődési Otthon amatőröi, végezetül pedig a topolyai Mara Amatőr Színház színjátszói mutatják meg magukat. Kellemes kikapcsolódást és jó szórakozást a kedves nézőknek!

KEX EGYESÜLET, ZENTA

2013 februárjában alakult a fiatal társulat hatalmas ambíciókkal és tervekkel, hogy részesei lehessenek a vajdasági műkedvelő színjátszás palettájának, egyedi színnel gazdagítva a méltán neves és elismert elődök által kitaposott utat szegélyező tájat. „Múltunk a homályba vész, beszéljenek helyette inkább tetteink és a nem mindennapi előadásunk, amivel megörvendettük a közönségünket” – mondják az alkotók. 2013 előtt hosszú éveken át Orpheus néven működött a társulat. Főként bábelőadásokat készítenek felnőtteknek és fiataloknak.

2015-ben a KEX Egyesület bemutatja:

L. Frank Baum azonos című műve nyomán:

Óz, a nagy varázsló (35')

Bábelőadás

Szereplők:

- Fendrik Zsolt
- Szabados Viktor
- Döme Zoltán

Rendező: KEX Egyesület

ZSEBTÁRSULAT, SZABADKA

Tavaly októberben – még a Zentai Magyar Kamaraszínház keretein belül – öt középiskolással Lőrinc Tímea megalapította a Zsebtársulatot. Márai Sándor *Füves könyve* alapján egy etüdökből álló előadást hoztak létre, mely a *Föld nélkül* nevet kapta. Próbálkozásukat Vajdaságban nagyon jól fogadta minden korosztály, két versenyről el is hozták a legjobb előadás díját. Új darabukkal, a *Prométheusz light*tal is a társulat kísérletező jellegét szerették volna megtartani.

2015-ben a Zsebtársulat bemutatja:

Aiszkhülosz: Leláncolt Prométheusza alapján:

Prométheusz light (45')

Új formákat kereső előadás

Szereplők:

- Prométheusz – Nyári Ákos
- Erő, Hermész – Verebes Andrea
- Karvezető – Siflis Anna
- Héphaisztosz, Ókeanosz – Búbos Dávid
- Ió – Grgity Nikoletta
- Török Szandra

A rendező munkatársa: Nagy Kornélia, plakáttervező

Rendező: Lőrinc Tímea

Ma a Találkozó színpadán

AZ OZORAY ÁRPÁD MAGYAR MŰVELŐDÉSI EGYESÜLET
SZÍNJÁTSZÓ CSOPORTJA, MAGYARKANIZSA

Egyesületünk színjátszó szakosztálya 2014-ben ünnepelte fennállásának 15. évfordulóját.

A csoport létrehozásának elsődleges célja nyelvünk ápolása és a fiatalok önkifejezési módjának, önbizalmának fejlesztése volt. Emellett kiemelten fontosnak tartják az ifjúság kultúrára való nevelését.

Számokban kifejezve az elmúlt 15 év tevékenysége:

22 színdarabot mutattak be, melyeket összesen 140 alkalommal játszottak el,

34-szer láthattak tőlük egész estés verses műsort, és

30-szor különböző jellegű emlékműsort.

21 alkalommal szerveztek vagy vettek részt mások által szervezett könyvbemutatón.

13-szor jeleskedtek versmondó versenyen.

19 általuk vagy mások által szervezett táborban, képzésen fejleszthették tudásukat.

237 egyéb fellépésük volt.

Az elmúlt 15 évben tehát összesen 494 alkalommal láthatta a közönség a színjátszó szakosztály ifjait.

2015-ben az Ozoray Árpád Magyar Művelődési Egyesület Színjátszó csoportja bemutatja:

Németh Ákos:

A webáruház (75')

Dráma

Szereplők:

■ Martina – Széll Réka	■ Melinda – Rekecki Dóra
■ Viki – Apró Alexandra	■ Lóránt – Apró Ádám
■ Bálint – Karapándzsi Kristóf	

A rendező munkatársai:

Díszlet és jelmez: Králevácski Eszter

Fény- és hangtechnika: Kiss Tamás

Súgó-ügyelő: Bicskei Dianna

Rendező: Králevácski Eszter

A CSOPORT EDDIGI DÍJAI A TALÁLKOZÓN:

2004 – A *Cserbenhagyott álmok* című előadásért Bambach Róbert-díjjal jutalmazták a színjátszókat az új színpadi formák kereséséért. A darabot Králevácski Eszter rendezte.

2008 – Heltai Jenő 2 x 1 két egyfelvonásosában a legjobb női mellékszereplő díját Raffai Ibolya vihette haza.

2009 – Bogdánfi Sándor egyfelvonásosában a legjobb női mellékszereplő díját Kónya Renáta, Kató, a feleség szerepéért nyerte el.

2010 – Marth P. Ildikó *Kukás guru* című előadásában a legjobb női mellékszereplő díja Kónya Renátát illette meg Dr. Löki Lenke, polgármester asszony szerepéért. Rendező Králevácski Eszter.

A JÓZSEF ATTILA MŰVELŐDÉSI OTTHON
AMATŐR SZÍNJÁTSZÓ TÁRSULATA,
TORONTÁLVÁSÁRHELY

A társulat mostani összetételében 2013-ban alakult meg. Ez az első színdarabjuk, melyet 2014-ben előadtak Vajdaság több színpadán is. A délbánáti betlehemes játékokon is részt vettek Verseccen, ahol a debelyacsai hagyományos kecskézési jelenetet mutatták be. Célul azt tűzte ki a társulat, hogy minden évben egy nagyszabású színdarabot mutasson be a közönségnek és ez mellett még egy-egy kisebb kabaréjelenettel is szórakoztassa a helybeli és a vajdasági nézőközönséget.

2015-ben a József Attila Művelődési Otthon Amatőr Színjátszó Társulata bemutatja:

Horváth Péter:

Kilencen, mint a gonoszok (120')

Vígjáték

Szereplők:

- Slomó – Kovács István Coci
- Magda – Kovács Csilla
- Jenő – Gutváj Csongor
- Áprilka – Cvetković Cikora Mónika
- Rezső – Antal Ferenc
- Lici – Fábrián Eszter
- Franklin Benjamin – Bakator János
- Sándor – Tóth Zsolt
- Lakatos – Alföldi József

A rendező munkatársai:

Díszlettervező: Bakator János

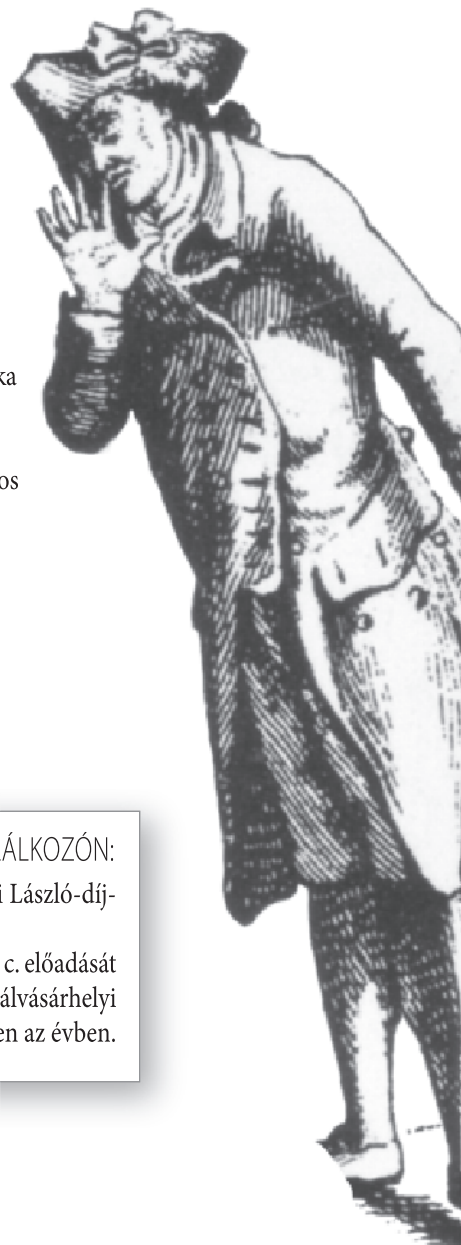
Súgó: Alföldi Eszter

Rendező: Bakator János

A CSOPORT EDDIGI DÍJAI A TALÁLKOZÓN:

1996 – Mérges Sándor Szilágyi László-díjban részesült.

2002 – Kisfaludy Károly: *Kérők* c. előadását Mérges Sándor rendezte. A torontálvásárhelyi társulat közönségdíjat kapott ebben az évben.

Ma a Találkozó színpadán

MARA AMATŐR SZÍNHÁZ, TOPOLYA

A Mara Amatőr Színház 13 éve folyamatosan és sikeresen működik. Eddig 15 előadást mutattak be, és tájoltak vele Vajdaság-szerte. A Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozásán a zsűri több díjjal jutalmazta a Mara által bemutatott előadásokat. 2006 áprilisától a csoport önálló, bejegyzett társulatként tevékenykedik. A község területén nagy hagyománya van a színjátszásnak és mindenütt szívesen látják a társulatot. Fontosnak tartják, hogy minden évben eljussanak az előadásokkal Vajdaság olyan területeire is, ahol ritkán lát színházi előadást a lakosság.

2015-ben a Mara Amatőr Színház bemutatja:

Tasnádi István:

Finito, avagy a magyar zombi (70')

Tragikomédia

Szereplők:

- Blondin Gáspár – Sörfőző Károly
- Blondinné, Vali – Petrás Gizella
- Özv. Vecserákné, Blondin anyósa – Bata Rozália
- Tigris Niki, popdívá – Ejzler Evila
- Pacsik Mária, polgármester – Szabó Erika
- Dr. Juhos Buda, rendőrőrnagy – Benedek Miklós
- Szomszéd Misi – Bencsik Richárd
- Pál, médiaszemélyiség – Bogárdi Zsolt
- Reszlik Hajnalka Myrtil, riporter – Vörös Emese
- Hivatalos Úr – Bencsik Bertalan

A rendező munkatársai:

Tecnikai munkatárs: Szóke Tamás

Díszletkivitelezés: Petrás Zoltán

Zene: Sörfőző Kornél

Rendező: Körmöci Petronella

A CSOPORT EDDIGI DÍJAI A TALÁLKOZÓN:

2004 – Robert Thomas *Hét nő* c. bűnügyi játéknak hagyományos színreviteléért, melyet Mess Attila rendezett, Garai Béla-díjban részesítette a zsűri a topolyaiakat.

2006 – Tersánszky Józsi Jenő *Kakukk Marci* c. előadásában nyújtott alakításáért Vojtér Ilonka érdemelte ki a legjobb női mellékszereplő díját.

2007 – Dušan Kovačević *Tiszteletkőr* c. előadása Bambach Róbert-díjban részesült, ezenfelül a legjobb női mellékszereplő díját Vida Henrietta kapta.

2008 – Az *Újjászületés* (Kiss József *Kincskeresők* c. műve alapján) című előadásban a legszebb színpadi beszéd díját Petrás Gizella érdemelte ki Márta szerepéért.

2009 – Luigi Pirandello *Az ember, az állat és az erény* című előadásáért közönségdíjat érdemelt ki a csapat.

2010 – Háy János *A Senák* című előadásáért Bambach Róbert-díjat nyert el. Rendező: Kálló Béla és Hajvert Ákos.

2011 – Molnár Ferenc *Liliom* című előadásáért Pataki-díjat nyert el a Mara Amatőr Színház. Ugyanabban az évben a legjobb női mellékszereplő díját Vörös Emese vihette haza Mari szerepéért. Rendező: Szloboda Tibor.

2012 – Molière *A fősvény* című előadásáért Pataki-díjban részesült, a legjobb férfi főszereplő díját Bogárdi Zsolt kapta Fecske megformálásáért, a legjobb női mellékszereplő díját pedig Szabó Erika vehette át Fruzsina megformálásáért. Rendező: Szloboda Tibor.

Monty Python és az átbillenő mérce esete

A Zentai Magyar Kamaraszínház Diákszínjárszóinak zsűrizése

A tegnapi napot a Zentai Magyar Kamaraszínház nyitotta. Brestyánszki Boros Rozália a zsűrizéskor azal kezdte, hogy évről évre olyan előadással is találkozunk itt a Találkozón, ami a fiatalokból fakad, a fiatalokból van összeállítva.

Rozit ilyenkor nagyon érdekli az, hogy hogyan is áll össze a darab. Jelen esetben az evidens, hogy a darab végére egy történet alakul ki, amiből csak fragmentumokat, villanásokat látunk. A történet mondhatni sztereotíp, mégsem egy általános fickót és egy általános lányt, hanem saját személyiséggel rendelkező fiatalokat látunk a színpadon. Rozi azt látta, hogy mindenki, aki a színpadon volt, saját egyéniséget hozott, alkotott meg. A két rendező házi feladatokat osztott ki a színjátszóknak, melyeket írásos formában kellett leadniuk, majd ebből épült fel később az előadás szövege. Az alkotók ötlete volt az, hogy a korukhoz illő szerelmi szálát dolgozzanak fel. Rozi kifejtette, hogy számára nagyon érdekes volt az a mód, ahogyan ehhez a témához nyúltak, szeretete az előadás duplacsavaros humorát. Viszont minden ilyen előadás alkalmával felmerülhet az a kérdés, hogy mennyire lehet fejlődni színészként akkor, ha ön-

magadat adod. Szerepet kell teremteni, megfogadjon a színészen egy figura, hogyan lehet átalakulni azzá, akit a színpadon kell alakítani, kérdéses egy ilyen előadásban hogyan születhet meg ez. Persze jó dolog felmenni a színpadra és jól érezni magunkat, de egy színészi kihívás hol rejlik ebben, ez mindig kérdéses.

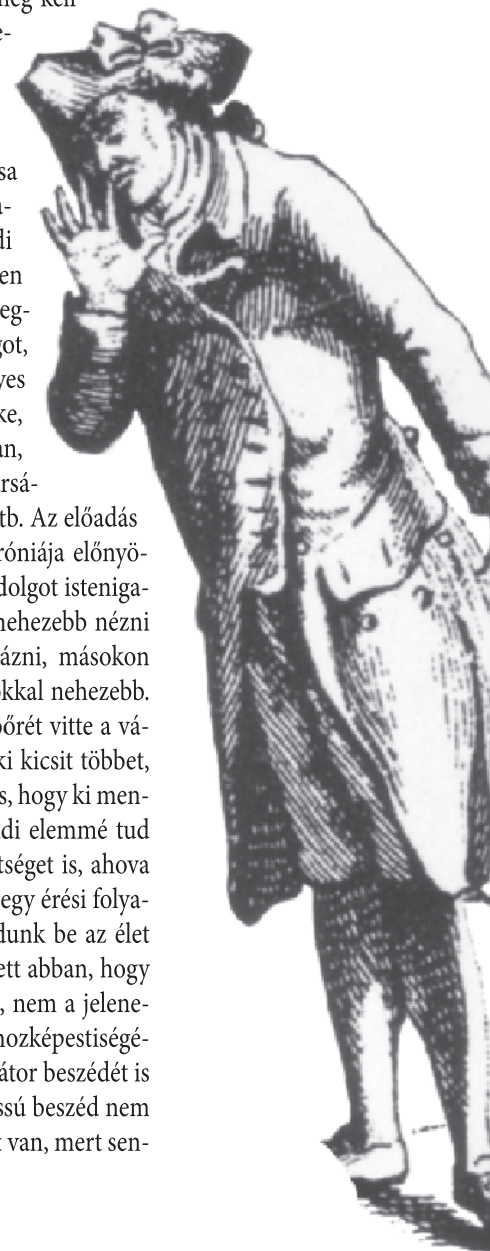
Az előadás néha töredezett volt: Rozi az átmeneteket nem mindig értette. Talán tulajdonítható ez annak, hogy vendégszereplők voltak, de az is lehet, hogy ez eredetileg így lett megcsinálva. Jó lett volna, ha ezek az átmenetek néha egymásba fonódnak: akár a narrátor szövegei, akár a zene, ami szintén a narrátor szerepét töltötte be. A képlet ez volt: egy sor narrátor, egy sor muzsika és

megyünk tovább. Ha ezek – a stilizált és a reális világ – egy kicsit egymásba fonódnak és tömbösíti az egészet, akkor szakadozik néha így szét az előadás.

Az előadás hátránya az volt, hogy nagyon alulvilágított volt.

A csapat fejlődésének szempontjából előnyös lenne, ha olyan dolgokkal foglalkoznának, amik nem a saját életükből vagy mindennapjaikból íródnak, hanem olyan kihívás elé állítja a színjátszókat, amit meg kell csinálni, amit a saját egyéniségükből merítenek, de mégis új és más.

Solténszky Tibor elmondta, hogy a színészi érésnek nagyon fontos állomása az, hogy hogyan ismerkedik meg önmagával, és hogyan vállalja magát színpadi helyzetekben az ember. Természetesen önmagunkat a játék terében kezelni a legnehezebb, felvállalni azt a nyilvánosságot, aminek semmi köze a színjátszó személyes énjéhez. A legnehezebb szerepek egyike, amikor azt mondják, hogy legyél olyan, mint amilyen vagy, csak egy kicsit harsányabb, egy kicsit hülyébb, érzelmesebb stb. Az előadás szempontjából a rendezők humora és iróniája előnyösen ragadt rá a színjátszókra, ez segíti a dolgot istenigazából, mert humorral és iróniával a legnehezebb nézni a saját hülyeségünket. Másokat kifigurázni, másokon röhögni baromi egyszerű, magunkon sokkal nehezebb. Ebben az előadásban mindenki a saját bőrét vitte a vásárra, mert mindenki beletett magából ki kicsit többet, ki kicsit kevesebbet, de az nem is lényeges, hogy ki mennyit. Az, hogy ez a személyesség színpadi elemmé tud válni, baromi jó. Megható látni a felnőtséget is, ahova eljutnak a játsszók a darab végére, hiszen egy érési folyamatot mutattak be, hogy hogyan avatódunk be az élet nehéz kérdéseibe. Solténszky is egyetértett abban, hogy ritmusproblémák vannak az előadásban, nem a jelenetekben belül, hanem a jelenetek egymáshozköpestiségében vannak jelen. Jó lett volna, ha a narrátor beszédét is valaki megrendezi, mert a folyamatos lassú beszéd nem tett túl jót az előadásnak, de ez csak azért van, mert sen-

ki nem mondta neki: „Most egy picit tekerj bele, most lassíts le!” Egy-egy ilyen szöveg nem kell, hogy rövid legyen, mert ha megfelelő a ritmusa, akkor az előadás kibírja a nagyon hosszú szüneteket is.

Táborosi Margaréta megjegyezte, hogy a szöveg érthetősége, a hangerő nem volt a legmegfelelőbb. Egyrészt nem volt tele a terem, de lehet, hogy többször befelé beszéltek a diákok, de az új tér rovasára is írható ez. Maró nem egységben beszélt az előadásról, hanem ismét momentumokat, észrevételeket emelt ki:

A 14 játzóból egy erős karaktert vélt felfedezni. A többiek önmagukat játszották vagy egy realisabb, az életben is megjelenő személyt. Az egyetlen személy szerinte, aki karaktert formált meg, az a buta lányt játszó Bakos Anna volt. A többiek a jellemző emberi gyarlóságokról meséltek: hogy pattanások vagy késnek. Erre jön valaki egy oroszlánideállal. Ez valós lehet,

mindannyiunkban van egy kis Monthy Python, de ez csak Annánál lett a többiekhez képest erősebb. Míg a zsűri többi része a ritmusproblémákat emelte ki, addig Maró kitért arra, hogy ő ezt abban látja, hogy a mozgások egyértelműen stilizáltak voltak, míg a jelenetek nagy része helyel-közzel valós volt. A képi világ tehát stilizált, a szituációk viszont valóságok, de mégis bejönnek stilizált részek helyenként.

Az előadásban Maró szerint sok volt a zene. Ezekkel a zenékkal alapvetően nincs gondunk, szeretjük őket, ha a rádióban hallgatjuk. De ebben az előadásban túlzásfoltta vált. A zene hatott a veszekedés résznel és még pár helyen, de az esetek többségében nem. Rozi elmondta, hogy ő alapvetően szereti a nagyon zenés előadásokat, de abban az esetben, ha megvan a dramaturgiai indokltsága, tehát nem csupán aláfestőzenének vagy erősítésnek használjuk, hanem megvan az oka, hogy miért szólal meg, külön mondanivalója van, amit csak a zenével lehet odarakni. Pont ezért lehetett baj a zenékkal, amiket használtak az előadásban: csak aláfestette a hangulatot, közben meg elég intenzív volt.

Maró elmondta azt is, hogy a tapsrendben nem szabad, hogy kiüljön a játzó arcára az, hogy mit gondol. Magyarán ne látszódjon az a vélemény, hogy: „Még mindig visszahívnak meghajolni?” Az előadás vége bizonytalan volt olyan szempontból, hogy a nézők nem voltak teljesen biztosak abban, hogy véget ért az előadás.

Zárószónak Rozi megjegyzését említeném meg, melyet már többen észrevettünk: azért ez az előadás elég erősen férfisovén. Az előadás kétharmadaig szépen egyensúlyoznak az alkotók a férfi és a női szempontok között, míg a kétharmadától átbillen a mérce.

Nyissunk egymás világa felé!

A magyarkanizsai Fény-Bárka előadásának zsűrizéséről

Soltészky Tibor a zsűrizés elején elmondta, hogy nekik inkább most kérdéseik lennének, mintsem észrevételeik. Látják a korlátokat igen erősen. Egyetlen észrevétele lenne talán, hogy a teret úgy kellett volna valahogy kitárolni, hogy a belépések és ezáltal a fontos beszélgetések ne hátul legyenek, a takarásban, hanem például diagonálban, hogy a néző láthassa. Így a bejövőket és az előre tartókat is láthatják a nézők.

Táborosi Margaréta elsősorban arra volt kíváncsi, hogy először adták-e elő ezt a darabot. A kérdésre igen volt a válasz. Az előadás rendezője elmondta, hogy a próbálkozására az bátorította, az érdekelte, hogy hogyan működik akkor a dolog, amikor a játszóknak nem együtt mozognak, nem együtt alkotnak valamit, hanem mindenkinek megvan a saját felelőssége, ugyanakkor egymásra és a partnerre is oda kell figyelni, hogy ki ki után megy, ki merre fordul, ki mit mond és milyen sorrendben. Az ideji próbálkozás mutatta meg, hogy nem ez az út, amin tovább kell haladnia a csoportnak, hiszen a tavalyi előadás sokkal nagyobb

biztonságot nyújtott a játszóknak. Viszont a mostani előadásra való felkészülés és az, ahogyan dolgoztak magukon az emberek, megmutatta, hogy megfelelő komolysággal tudják ezt végigcsinálni. Sokat segített ez az előadás azon is, hogy a mindennapi életben könnyebben feltalálják magukat, uralkodni tudjanak magukon és az érzéseiken.

Soltészky ehhez kapcsolódva elmondta, hogy a szerepjátszóról köztudott, hogy erős terápia, és nemcsak terápia, hanem nevelő hatása is van, így lesznek többek általa. Örömmel töltötte el, hogy a közönség is kellőképpen felnőtt ahhoz, hogy tudja, éppen mit néz, és nagyon megjutalmazza a csoportot a tapsával. Ez azért is fontos, mert nekik ez biztatást jelent, hogy továbbra is dolgozzanak. Ettől talán egy fokkal fontosabb, hogy évtizedekig, ahogy hallottuk, zárt ajtók mögött voltak ezek az embertársaink, és lassan megszokja a társadalom, hogy ők is mi vagyunk. A néző nevelésében fontos, hogy látnak ilyen embereket a színpadon: lehet, hogy először eláll a léleg-

zetük, de azután azt mondják, hogy na hát! Fontos lenne megtartani ezt a dolgot. Az egyetlen rizikó ezzel az lehet, hogy – amíg a tanulás folyamata teljesen rendben van – vajon az, hogy kitesszük őket közönség elé, a színpadra, nem fagyasztja-e le a játszókat. Felmerülhet a kérdés, hogy nincs-e valami rossz hatása annak, hogy nézik őket. Az előadás rendezője ezt annyiban erősítette meg, hogy két ilyen lefagyás is volt az előadás alatt. Pontosan tudták, hogy közönség előtt vannak.

Az előadás két hónap alatt készült el. Ennél több nem is lehet, mert ha elérik ezek az emberek a szélső határukat, annál tovább nem tudnak menni.

Margaréta arra volt kíváncsi, hogy hogyan lehet őket instruálni. A rendező nagyon sokat játszik és beszélget a résztvevőkkel, mielőtt megismerkednének egy-egy történettel. Jelen esetben olyan személyes helyzetekhez nyúltak vissza, ahol ők maguk megélték a megbocsátást vagy a nem megbocsátást. Ugyanakkor helyzetgyakorlatokkal is foglalkoztak, ahol a szemkontaktust, a találkozást, az eszközhasználatot, kosztümhasználatot tanulták meg.

Rozi arra tért ki, hogy nagyon nagy felelősség ilyen jellegű színházat létrehozni, hiszen a klasszikus értelemben vett színház vagy normális emberekénél azért születik meg egy színházi előadás, hogy hatást váltson ki a nézőben. Ez kétfenekű dolog, mert itt van egy nagyon intenzív gyógypedagógiai feladata is, emellett viszont a tavalyi előadásnál azt mondták a készítők, hogy nem konkrétan színházi előadásnak szánták, mégis nagyon erős színházi élmény született meg a fellépés során. Az ideji előadásnál Rozi pont a fordítottját érezte: előadás akart lenni és pont emiatt nem vált azzá. A tavalyiban volt valami pajkosság, önmagát vállaló dolog az egészben, ami itt egy mértéknek, normáknak akart megfelelni. Valószínű, hogy az esetükben egy másféle nyelvezettel szerencsésebb volna foglalkozni. Abban biztos a zsűri, hogy van helyük a színházban, hiszen a nézők is nyitottak rájuk. Rozi szerint itt most ők önmaguk kövei, ők dolgoznak önmagukért. Ahhoz viszont, hogy ez a kő működni tudjon, meg kell találni egy nyelvet. A múltkor ez ösztönösen sikerült.

Rozi kiemelte, hogy olyan missziós célja lehet ennek a történetnek, hogy kölcsönösen nyissunk egymás világa felé, hiszen nemcsak a normális emberek zárkóznak el többnyire a betegektől, hanem ez valamilyen módon fordítva is igaz. Jó eszköz lenne egy közös előadás az egymás felé nyitásra.

Megjelent: Magyar Szó, 1997. április 10., csütörtök

Egy hét a sikeres amatőr színjátszás jegyében

Hétfőn befejeződött Kisoroszon a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók II. Találkozója

Az észak-bánáti Kisoroszon ebben az évben ünnepli újratelepítésének 200. évfordulóját. Ennek megünnepléséhez az is hozzátartozott, hogy március 31-e és április 7-e között itt tartották meg a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók II. Találkozóját. A mindvégig táblás ház előtt a közönség március 31-én ősbemutatót láthatott: a kisoroszi Testvériség Egység ME színre vitte Kómúvesné Nyári Márta Kukkantson Orosziba című kollázsát, majd a zentai szintársulat mutatkozott be Ladislav Smoček Dr. Burke különös délutánja című szatírájával. Ezt követően a kikindai Egység ME lépett közönség elé S. G. Lorca Bernarda Alba háza című tragédiájával, majd a nagybecskereki Máltai Szeretetszolgálat Színjátszó Csoportja Lukács Márta Szent Gellért című misztériumjátékával mutatkozott be, az Életjel-Csáth Géza Művészetbaráti Kör tagja, Némedi Imre a Tűz című novellafüzérrel, őket követte a temerini Szirmai Károly MME Slawomir Mrozek A nyílt tengeren című szatírájával, a zombori Petőfi Sándor ME Bencsik Imre Kölcsönlakás című vígjátékával. A szemle utolsó előadását a kupuszinai Petőfi Sándor ME vasárnap mutatta be, M. Hennequin-P. Veber Elvámolt éjszaka című táncos-zenes bohózatát.

A találkozó utolsó napján, április 7-én volt az eredményhirdetés és díjkiosztás, valamint a szabadkai Népszínház magyar társulatának vendégszereplése Gárdonyi Géza A lámpás című drámájával. A díjkiosztás alkalmával dr. Szöllősy Vágó László elmondta, hogy a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség hét díjat alapított, és felhatalmazta a találkozó művészeti bizottságát további három díj kiosztására. Emellett három külső felajánlásból származó különdíj is kiosztásra került. A találkozó házigazdáját, a kisoroszi Testvériség Egység ME-t a helyi hagyományok ápolásáért különdíjjal tüntette ki a művészeti bizottság. Különdíjat kapott a kupuszinai Petőfi

Sándor ME is a zenés darab színpadra állításáért. Ugyancsak különdíjat kapott Kollár Béla, a zombori Petőfi Sándor ME tagja a plasztikus szerepművelésért. Különdíjat ajánlott fel a szabadkai Népszínház: meghívót egy szabadkai vendégszereplésre, melyet Jónás Gabriella adott át a temerini Szirmai Károly MME elnökének. A szabadkai önkormányzat által felajánlott különdíjat a szép magyar beszédért Balázs Györgynek, a nagybecskereki Máltai Szeretetszolgálat Színjátszó Csoportja tagjának adták át. A Vajdasági Magyar Szövetség különdíját – meghívást az idei tavaszi és nyári népzenei táborokba – Tényi Edit, ugyancsak a nagybecskereki együttes tagja érdemelte ki kiváló népdaléneklésével. A legszebb színpadi beszédért alapított Szántó Róbert-díjat Némedi Imre, a szabadkai Életjel-Csáth Géza Művészetbaráti Körnek tagja érdemelte ki. A Nagy István-díjat a legjobb férfi epizódszerep alakításáért a zentai Domány Zoltánnak ítélte oda a bizottság. A legjobb női epizódszerep alakításáért alapított Magyar Piri-díjat Szabó Ilona, a kikindai Egység ME színjátszó csoportjának a tagja érdemelte ki. A legjobb férfi főszereplőnek járó Szilágyi László-díjra a művészeti bizottság Góz Lászlót, a temerini együttes tagját találta méltónak. A legjobb női főszereplőért kijáró, Ferenczi Ibriól elnevezett díjat Csúszó Judit, a kisoroszi társulat tagja érdemelte ki. A Garay Béláról elnevezett legjobb rendezői díjat a zombori Zsilli Gizellának ítélte oda a művészeti bizottság. A találkozó fődíját a legjobb előadásért a temerini Szirmai Károly MME társulata érdemelte ki, jogot szerezve ezzel a Kárpát-medencei magyar amatőr színjátszók számbéli találkozásán való részvétellel is. Hagyományápoló céllal alapította a találkozó házigazdája a közönségdíjat, amelyet ezúttal a kisoroszi amatőr társulat érdemelt ki.

A díjkiosztás után Pajo Francuski kikindai városelnök, Dudás Károly, a VMMSZ elnöke, valamint Kabók Imre, a kisoroszi ME alelnöke gratulált a díjazottaknak.

A találkozó művészeti bizottságának nevében dr. Káich Katalin nyilatkozott a Kisoroszon látottakról.

– A Kisoroszon fellépő amatőrök bebizonyították, hogy különböző színpadi produkciókban jártas együttesekről van szó. Nyolc előadást láttunk, és mindegyik kifejezés formájában mást hozott. Ami közös volt bennük, az az amatőrizmushoz mint mozgalmaknak a legfontosabb jellemzője volt, nevezetesen a hit, a lelkesedés, az áldozatkészség és szeretet, amellyel a fellépő társulatok

megjelentették produkcióikat. Ez a szeretet nem marad viszonzatlan, ugyanis a közönség minden este szüntelenül megtöltötte a nézőteret, feltehetően, mert úgy érezte, hogy kapott valamit. Ez a kommunikáció a színpadon levők és a közönség között töretlen volt még olyan esetekben is, amikor a színpadi kifejezés nem a megszokott színpadi kifejezési rendszeren alapult. A találkozó nagy erénye az is, hogy 7 és 77 év közöttiek voltak a szereplők a legtöbb előadásban, ami azt jelenti, hogy itt nem csak múltja és jelene, de jövője is van a magyar amatőr színjátszásnak. A sokszínűségben bővelkedő találkozó mellett is tanúbizonyságot tett, hogy minden közönség a mértéke szerint készült erre a találkozóra, és talán ez a titka annak, hogy a produkciók többsége sikeres volt. Én külön nem emelnék ki sem együttest, sem egyéni fellépést, mert úgy érzem, bárki kiemelése a másik rovására történne. Én azt hiszem, sőt azt vallom, hogy a nemes értelemben vett amatőr mozgalom az a színvonal, amely minden közreműködő jellemzője volt ezen a találkozón. A szakmai észrevételek ilyen konstellációban szerintem másodrangú helyre kell hogy kerüljenek. Személy szerint nagy örömmel szolgált, hogy ennek a találkozóknak aktív részese lehettem, mert megerősítette hitemet abban, hogy amatőr színházi előadásokban gazdag jövő letéményesíthető, mert hiszem és vallom, hogy első sorban rajtunk múlik ennek a jövőnek a megvalósítása.

A szemlével kapcsolatos benyomásairól Vörös Henrik, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség titkára a következőket nyilatkozta.

– Jelen voltam a szelekció kezdetétől, a többi február 15-éi bemutatótól az utolsó kikindai március 17-éi bemutatóig és végigkísértem a kisoroszi találkozó előadásait is. Így összképet kaptam a vajdasági magyar amatőr mozgalom mibenlétéről. Szavakban nemigen kifejezhető a látottak öröme, mert minden előadás a maga nevében megörvendeztette a lelket. Például olyan csodálatos énekesekkel volt alkalmam találkozni, hogy hiszem azt, ha az anyaországban élnének, már lenne 3-4 CD-jük vagy kazettájuk. Ezenkívül messzemenően túltesz minden alakoskodáson az a vendégszeretet, ahogyan fogadtak bennünket. Történetesen a kisoroszi közönség az egyike a legjobbaknak, és szerencsésük, hogy falujuk több más nagy szülőtte mellett vannak talpraesett műkedvelők, akik nagyszerűen szervezik a mozgalmat.

A találkozót esténként 250-300 kisoroszi színházrajongó kísérte figyelemmel. A kisoroszi házigazda, Berta Ferenc a következőket mondta:

– Nincs nagyobb öröm egy amatőrnek, mint telt ház előtt játszani. Ez nyolc napon át megtörtént Kisoroszon. A közönségnek igazi ünnepe volt a találkozó. Van-e mód és van-e szó, hogy ezt nekik meg is lehessen köszönni, hiszen igénylik a szép magyar szót és az igényes színjátszást.

KÓMÚVESNÉ NYÁRI Márta

Útkereső szenvedélyek vagy obszcenitás és kiabálás?

A magyarkanizsai Gondolat-Jel Társulat előadásának zsűrizéséről

A Pheadra zsűrizését **Táborosi Margaréta** kezdte: kiemelte, hogy a darabban a dalokat végig következetesen azok ketten éneklék, akik a jeleneteket játsszák. A mikrofon erős zenei hatást biztosít, viszont mivel a nézők fenn vannak a színpadon, az előadás elbírna a mikrofonnélküliséget is. Maró első gondolata erről a színházi formáról az volt, hogy „ezt ismerem, sokszor látom”. Ez lehet divat is, de lehet útkeresés is.

Maró kifejtette Oláh Tamásnak, a darab rendezőjének, hogy szerinte ez a darab merőben más, mint az eddigi munkái, viszont ez az az előadás, amely egyértelműen más alkotók keze nyomait viseli magán. A jelmezek elfogadhatók, hiszen Sarah Kane egyértelműen a melegítőkre, míg a smink a görögökre utal. Az viszont nem volt érthető, hogy miért csak a Lacin nincs smink, sem maszk. Ezen felül az előadásban használt álarc és a díszletként használt zoknik funkciója sem volt egyértelmű, nem lehetett értelmezni. A zoknik Maró szerint egyenesen teherként hatottak, mert ha már a színpadon vannak, akkor használni is kell őket. Először ugyan nyitottan állt a forma felé, de a végére azt látta, hogy ha már van forma, akkor bele kell magyarázni dolgokat.

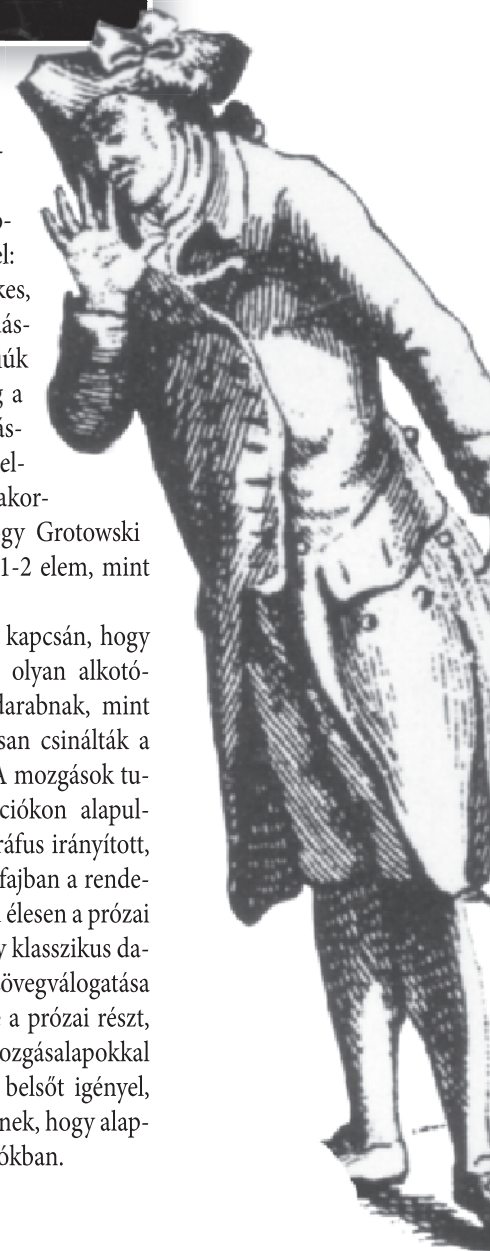
ló. Maró ehhez csak annyit tett hozzá, hogy ez mind szép és jó, csak ezt el kell magyarázni ahhoz, hogy a néző megértse...

Ez a műfaj, amivel a csoport most próbálkozik, erős fizikai kondíciót igényel: az előadás szempontjából ez azért érdekes, mert folyamatosan emlegetik az előadásban, hogy Hippiólitosz kövér, holott a fiúk teste éppen hogy jó formában van, míg a lányoké ad egyfajta puhaságot. Az előadásban megjelenő mozgások egyértelműen bemelegítő kontaktusgyakorlatok. Solténszky hozzátette, hogy Grotowski híres tréningjeiből is felbukkan 1-2 elem, mint pl. a vállon állás.

Oláh Tamás elmondta ennek kapcsán, hogy a koreográfus, Tóth Laura épp olyan alkotója és mozgatója volt ennek a darabnak, mint amennyire ő, mivel párhuzamosan csinálták a mozgást és a szöveges részeket. A mozgások tulajdonképpen mozgásimprovizációkon alapulnak, amelyeket inkább a koreográfus irányított, mintsem a rendező. Ebben a műfajban a rendező meglátása szerint nem is különülhet el élesen a prózai és a mozgásos részek rendezése, mint egy klasszikus darabnál. Maró ezt úgy látja, hogy Tamás szövegválogatása nagyon is tudatos volt. Végig jól vezette a prózai részt, viszont a ha a koreográfus ezekkel a mozgásalapokkal dolgozik, akkor ez a színésznél is más belsőt igényel, mert így most olyan érzése van az embernek, hogy alapgyakorlatokat lát hozzá nem illő szituációkban.

Tamás elmondta hogy az arcfestés a fiúknál a spártai sisakot hivatott megleveníteni, hiszen annak van ilyen kivágása, mint amilyen minta volt a fiúk arcára festve. Ezek csak kinézések, és nem szimbólumok vagy metaforák. A szem körüli feketeség sem a görög sminket idézi meg. Nem volt utalási szándék ezekben. Lacin pedig azért nincs smink, mert rajta kívül mindenki egy hermetikusan zárt világban van. Ő az egyetlen kívüll-

Egy idő után a zenék is dalestnek hatottak. A dalok szövege mind egy valamiről szólt, még hozzá igen obszcénul, tehát érezhető rajta a szándékosság, a dialógusokban használt szövegekhez viszonyítva is. Az egész előadásban fellelhető a kísérletezés, a fizikai színház felé nyitás.

Az előadáson érződik az is, hogy a négyévnyi munka egy közös nyelvet hozott létre az alkotók között, ugyanakkor az is észrevehető, hogy ebből a négy évből tovább fog lépni a csapat.

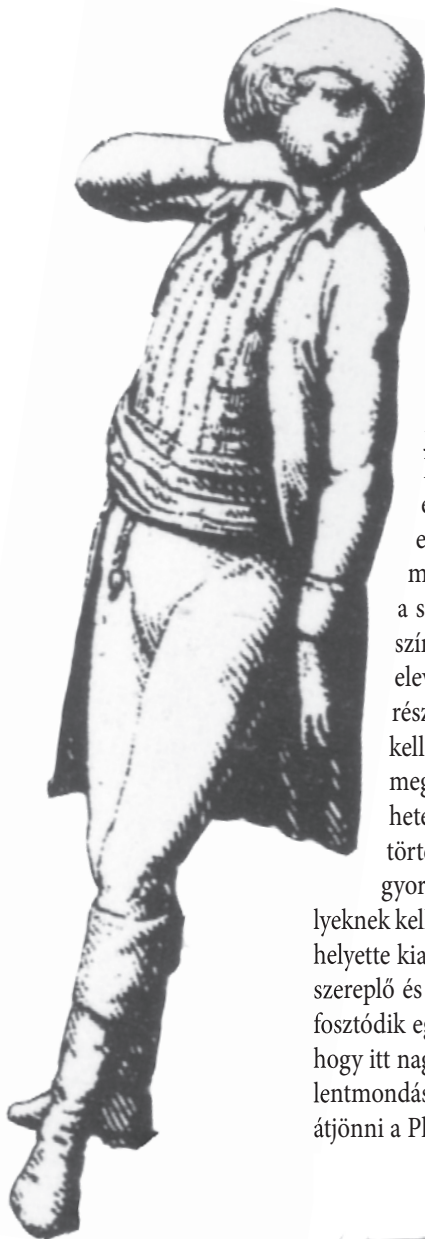
Tamás mindig egy problematika köré építi az előadásait. Ebben az esetben a nyelv és annak kifejezési korlátai érdekelték, vagyis egyrészt az, hogy az érzéseinket verbálisan mennyire nem tudjuk elmondani.

Solténszky Tibor erre a gondolatra kapcsolódott rá mondván, hogy a verbális kifejezési formák valóban szegényesek, és nem lehet vele elmondani mindent magunkról és a világról, de talán éppen ezért van több ezer éve költészet és színház is – amit nem mellesleg pont a görögök kezdtek el – és ahol a szavak összessége már önmagán túlmutat. A színházban ez fokozottan megjelenik, hiszen eleve úgy van a dolog kódolva, hogy csak egy része az, ami leírható. Az összes többinek meg kell történnie, mert a cselekvésben nyilvánul meg valami olyasmi, ami egyébként tettenérhetetlen. Ebben az előadásban mi kellene, hogy történjen? – tette fel a költői kérdést Soly, amit gyorsan meg is válaszolt: irgalmatlan szenvedélyeknek kellene egymásnak feszülni, de ez nincs, hanem helyette kiabálás és obszcén szavak vannak. Egy csomó szereplő és az a világ, amely megjelenik előttünk megfosztódik egy olyan lehetőségtől, hogy a néző elhiggye, hogy itt nagy szenvedélyek vannak. Ebből pedig egy elmentmondás születik meg: akkor mi tud megszületni és átjönni a Phaedra történetből? Különös tekintettel arra,

hogy van egy olyan síkja a dolognak, ami szavakkal kifejezhetetlen. Ha tényleg látnánk azt a szikrát, ami két ember között pattog, akkor egyszercsak berántódnánk a dologba, így viszont csak nézzük felettéből hűvös aggyal és lélekkel. A színjátszók jönnek, sok dolgot csinálnak, de pont az hiányzik belőlük, ami őket mozgatná, az érzelmek, amelyeken már nem tudnak uralkodni. Ezt ugyan elmondják szóban, de mi mégsem látjuk. A mozgással Soly szerint az a baj, hogy szavakat akarnak helyettesíteni, miközben izgalmasabb lenne, ha egyfajta belső energia szülné meg a mozdulatot.

Brestyánszki Boros Rozi is megerősítette azt a tényt, hogy a csapat eddigi előadásaiban is volt egyfajta küllönbözőség azzal, hogy felismerhetők voltak bennük az „oláhi” jegyek, de ez az előadás a számára megszületett. Szakmailag visszatekintve megkérdőjelezhető, hogy ez a megszületés joggal történik vagy nem. Rozi szerint szinte agresszíven intenzív a zoknikép az elején: kényszeríti az embert arra, hogy fejtse meg. És egy ideig valóban küszködünk azzal, hogy mi a lópikulát kezdünk a zoknikkal. Az előadás feléig kattog is az ember agya. Az viszont, ami Rozinak a zokni, egyáltalán nem biztos, hogy Tamásnak is az volt. A mezítlábasság a halál szimbóluma, és az, hogy itt azt jelentheti a kezdő kép, hogy tele van életmaradékokkal a színpad. A szertefoszló élet jele pedig a zokniember az előadás végén.

Az öncélú obszcén kifejezések használata nagyon zavaró lehet a színpadon. Az előadásban viszont adja magát, hogy tele van csúnya szavakkal egyes emberek szövege. Rozinak ez úgy csapódott le, hogy az ember ösztönénjének a nyelvazete – ha igazán, őszintén nézünk tükörbe – semmiképpen sem lehet virágnyelv. Az előadás elején a lányoknál ez teljesen rendben is volt. Rozi a szenvedély kérdésében sem ért egyet a többi zsűrivel. Ő úgy látja, hogy Antóci Dóri és Katona Gábor között igenis megszületett ez a dolog. A koreográfiák viszont szerinte sem adtak eleget a darabban. Az érzelmi nihil a fiúk részéről pedig pont, hogy érzelmi töltetet ad a darabnak. Utolsóként azt emelte ki, hogy az összes próbálkozásával, útkeresésével, hiányosságával együtt izgalmas volt a produkció.

A Gézagyerek, avagy istenjáték kutyaugatással, sörivással és vajas kenyérral

Izgalmas díszlet fogadott bennünket, amikor belépünk a színházterembe. Hogyan fér meg egymás mellett a kocsmá, a kőfejtő, a buszmegálló és egy otthonos hangulatú ebédlő úgy, hogy közepén még egy létra is fel van állítva? A remek színészi alakítások nemsokára mindenre megadták a választ.

A nagyikikindai József Attila Színtársulat előadásának szakmai értékelésén.

Soltész Tibornak nem volt könnyű dolga. Egyrészt nagyon nyomasztó a darab témája, másrészt a mai napon már egy másik darab is foglalkozott hasonlóan sérült emberekkel. Az este zárásaként *A Gézagyerek* hatására a „lelkünk por állagúvá vált”, mondta Soly, bár minőségében nagyon különbözik a két előadás. Amíg az egyik előadásnak van egy valósága, amely leküzdi az esztétikai megközelítés összes problémáját, egy másik síkra helyezi az emberek közötti kommunikációt, és az ember attól boldog, hogy nyitottak lehetünk egymás világára, és van egy darab, ahol egy író ennek a fajta szellemi sérültségnek a tünetleírásával szeretné emberek tömegeit meggyőzni valamiről. Ebben a végtelen egyszerű lényben próbálja Háy János tetten érni az istenkeresés hiábavalóságát. Amikor ez a darab született, Soly nem igazán érezte meg a darabban azt a hajtóerőt, ami másfelé is elterelte volna az érdeklődését, ezért többször is félretette a szöveggönyvet azzal, hogy kit érdekel a betegség a színpadon. Ezután látott néhány rendezést, ami arra készítette, hogy felülbírálja a darab ismeretét.

A nagyikikindai előadás, amely nem igazán helyezte el hangsúlyokat, mégis arról győzte meg Solyt, hogy tulajdonképpen Háy János istenkereső drámáinak talán egyik legjelentősebbike *A Gézagyerek*. A nagyikikindai társulat artikulációjában sokszor kerül hangsúly Isten megnevezésére és arra, hogy mit is tudunk kezdeni ezzel a lényel vagy fogalommal. Tehát a darab elemzése a szerző eredeti gondolatai mentén halad. Fontosnak tartja, hogy van egy csapat, aki érti Háy Jánost, mert az anyag nem adja könnyen magát, ehhez kell egy komoly szakmai elemzés és befektetett szellemi energia.

Egy idő után mégis úgy érezte, hogy ez a darab kicsit maga alá temette a csapatot, mert maradtak megoldatlan problémák. Például a szövegben megjelenő mondatok vagy mondattörédek folytonos ismételtetéseké válnak a szereplők által. Aztán rájött, hogy ez egy kommunikációs probléma, és mivel nem tudja, hogy kifejezni magát, ezért folyton újra próbálja mondani, mert hátha másodjára

jobban sikerül megfogalmazni, de végül mégsem sikerül. Ez ebben a darabban sajnos nem lett megcsinálva. Az ismétlések egyszerűen csak ismétlések voltak. Nem volt folytonos erőlködés, kísérlet és kudarc.

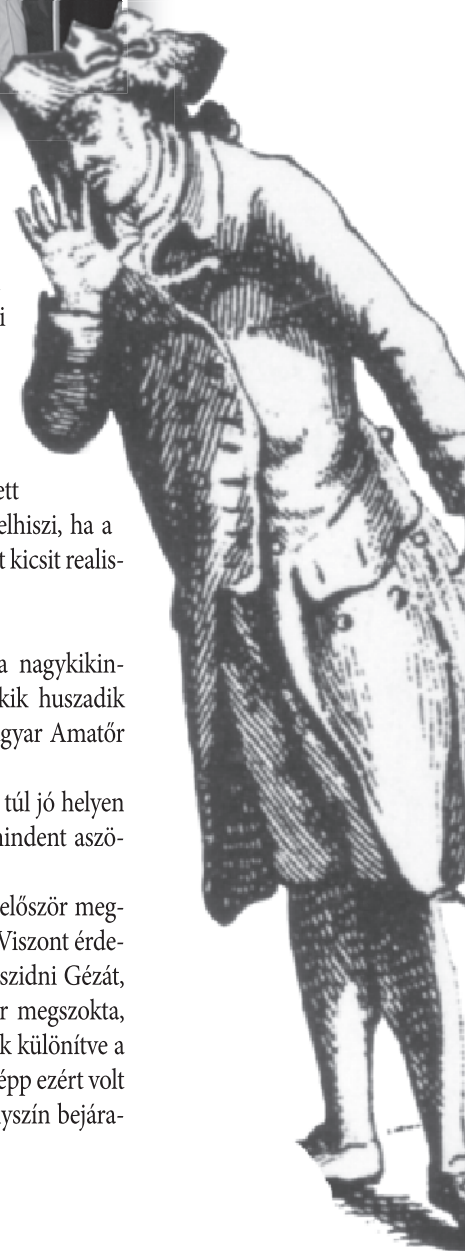
Talán ott lehetett a probléma, hogy mivel ezek az emberek olyan egyszerű, leéptelt emberek, akiket már nem mertek megcsinálni. Talán attól tartott a csapat, hogy ha annyira ostoba életet visznek a színre, akkor karikatúrává válik, és az nem jó. Így talán nagyon irodalmi lett a darab, és elvesztette az életességét.

A színpadi tér elsőre nagyon szürreális hatást keltett, másodjára viszont valamiféle kényszermegoldások egyvelege lett, és mivel a történet is egy kicsit szürreális, talán el kellett volna emelni a valóságtól. A néző ugyanis elhiszi, ha a buszsofőr a létrára ülve buszt vezet, itt viszont kicsit realitástan használták a valóságot.

Tábrosi Margaréta most látta először a nagyikikindaiakat, és nagyon kíváncsi volt azokra, akik huszadik alkalommal is részt vesznek a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszó Találkozón.

Elmondta, hogy az ő ízlésvilágában sincs túl jó helyen Háy János darabja, és ezzel el is mondott mindent asztövegről.

A díszlet nagyon imponáló volt, amikor először meglátta, és ezt a hatását később sem veszette el. Viszont érdekes, hogy a főnökasszony a boltból lép be leszedni Gézát, és ez kicsit zavaró volt, mert korábban már megszokta, hogy az ajtó a bolt bejárata. Szépen el vannak különítve a helyszínek, az otthon, a gyár, a busz, és talán épp ezért volt zavaró, hogy itt viszont egy bejáratot két helyszínen bejáratként használtak.

Marónak tetszett, hogy a bolt mindig megszületik a sörösládák bepakolásával, viszont a fényekkel voltak gondok. Erre Király Sándor, a darab rendezője elmondta, hogy technikai gondok adódtak a darab kezdése előtt, és ettől ők is érezték, hogy ez sajnos a darab kárára ment. A helyszíneket ugyanis fénnel is leválasztották eredetileg, tehát amikor két helyszínen is bent voltak a színészek, a nem aktív jelenet nem volt megvilágítva, most viszont látszottak azok a színészek is, akiknek nem kellett volna.

A szerep megformálásának a letisztultsága nagyon tetszett Marónak, viszont többször érezte, hogy Gézagyerek személyiségének monotonitása átragadt a többi szereplőre, és ez nem tett jót a többi szereplő ritmusának, mert egyébként nagyon erős karakterek vannak. Nagyon jó csöndjei voltak Gizikének. Sokszor azt lehetett látni, hogy nem csinál semmit, csak átmegy a színpadon és egyszerűen jelen van. Az anya szerepében is teljesen átalakult a színpadon, szinte a felismerhetetlenségig megváltozva az előadás idejére a színésznő. A fiúknál érezhető volt, hogy a sörivásban azért van tapasztalat, mert nemcsak sörözgetés volt, hanem rituálé szintű komoly sörivások lettek megmutatva, és ez nagyon jó volt.

Brestyánszky Boros Rozi mindig nagyon nagy örömmel várja a nagyikindai csapat előadásait, és mindig kíváncsi arra, hogy merre haladnak. A tavalyi előadással nagyon magasra tették a léceket, és szereti, hogy kortárs drámát vettek elő idén is. Megjegyezte, hogy egyébként neki tetszik Háy darabja.

Háy János darabjával nagyon kemény fába vágták a fejszéküket, mert róla tudni kell, hogy őt nem érdekli a színház. Otthon ül és ír. Nem érdekli a díszlet, nem érdekli a próba, hogy mit csinálnak a darabjával, csak kitalál egy történetet, amit egy díszlettervezőt nagyon meg tud izzasztani. Nagyon nehéz megoldani úgy, hogy esztétikailag egy egységes egészzé olvadjon a színház teljes gépezete:

a színész, a rendező, a díszlettervező, a kosztümtervező, a zeneszerző. És valamilyen módon minden eleme egyenrangú kell, hogy legyen, így ugyanolyan egyenrangú partnere kell lennie a díszletnek is. Tehát nemcsak kiszolgál, hanem szinte nélkülözhetetlen alkotóeleme az előadásnak. Rozi szerint itt sajnos a díszlet nem dolgozott együtt a darabbal, viszont használták, jól tudtak együttműködni vele, és el tudta fogadni, hogy akár két lépés után már az utcára lehetett jutni a lakásból.

Rozi szerint a darab szövegisméltései nem „modorosság”, hanem költészet. A *Gézagyerek* eredetileg nem színdarabnak, hanem versnek íródott, és később lett párbeszédre bontva, ezért az a beszédkénszer, ami fellelhető benne, kicsit elemeli a valóságtól, és ad neki egy furcsa lüktetést, a színészek pótszövegei kilökik abból az elemelkedett realitásból, amiben a szöveg működik. Ha lecsupaszítanánk a szöveget hétköznapi beszédre, akkor rengeteget veszítene ez a végtelenül egyszerű történet a jelenlegi istendramái mivoltából.

Ebben például nagyon sok szerepet játszanak a kutyák. A darabban nem véletlenül tesznek említést a kutyaistenekről. Viszont most túólságosan nagy hangsúlyt fektettek a kutyaugatásokra, és ettől kicsit már átkerült a ló túloldalára. Néha zavaró volt az is, hogy túl hangosan játszották le ugyanazt a kutyaugatót, ami monotonná tette, és így ellenkező hatást ért el, viszont a darabot is így írta meg a szerző, szóval ez is azt bizonyítja, hogy nagy falat volt ez a darabválasztás.

Borzasztó nehéz értelmi fogyatékosokat játszani, hogy az ne legyen modoros vagy sztereotip, vagyis ne olyan legyen, ahogy azt Pistike elképzei. Látszik, hogy e mögött a szerepformálás mögött van egy előtanulmány, hogy hogyan kell autistát játszani. Ez a darab nem az autizmusról szól, hanem arról, hogy egy autistában mi történik. Végig várta a robbanást, viszont hogy ezt a robbanást hogyan lehet megcsinálni, nem tudni, de érdekes lehet esetleg elgondolkodni rajta, hogy autista maradjon, hiteles maradjon, ugyanakkor mégis megtörténjen a felrobbanása.

Nagyon szép színészi alakítások voltak. Rózsika egy őszanya volt, aki szinte maga volt az óvás szimbóluma.

Érdekes volt látni, hogy a meghajlásnál teljesen más emberek hajoltak meg, mint akiket a darabban láttunk.

Holnap a Találkozó színpadán

Fiatalodjunk hétfőn!

Klasszikus és kísérleti a két jelszó holnapra! A fellépők szentelenül fiatalok, hiszen a szabadkai Fabula Rasa Színjátszó Grund tagjai még iskolások, ugyanez elmondható az Adai Színtársulat többségéről is. A hét jókedvvel indul, aki fiatalodni szeretne, az tartson velünk és a csapatokkal!

Április 13., hétfő, 15.00 óra, színházterem

A SZABADKAI FABULA RASA
SZÍNJÁTSZÓ GRUND BEMUTATJA:

William Shakespeare:

Szentivánéji álom (105')

Romantikus komédia

Szereplők:

- Theseus – Dudás Dániel
- Hippolyta – Bodnár Lonetta (vagy Dimitrov Nikoletta)
- Lysander – László Roland
- Demetrius – Ambrus Richárd
- Hermia – Verebes Andrea
- Heléna – Dédovity Tomity Dina
- Egeus – Kadván Zsuzsanna
- Philostratus – Lukács Ramóna
- Oberon – Budinčević Krisztián
- Titánia – Imamović Inesz
- Tündér – Greguss Lilla
- Pukk – Pásztor Anett
- Borsóvirág – Lukács Ramóna
- Pókháló – Dimitrov Nikoletta
- Tetőfi – Grgity Nikoletta
- Tompor – Nyári Ákos
- Sipák – Szabó Szandersz
- Lavór – Đurović Miléna
- Vinkli – Sábity Anita
- Kórász – Kadván Zsuzsanna

A rendező munkatársai:

Jelmez: G.Erdélyi Hermina

Díszlet: Fabula

Koreográfia: Greguss Zalán

Zenei válogatás: Greguss Zalán, Budinčević Krisztián

Fénydesign: Greguss Zalán

Technikai támogatás: P. P. SYSTEMS

Rendező: Greguss Zalán és Ralbovszki Csaba

Az előadásról: Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szerelmes királyi pár. Éppen esküvőjükre készülődtek. Körülöttük boldog és szomorú szerelmesek. Az erdőben tündérek viháncoltak, vidám kacajuktól zengett az erdő.

Csakhogy a tündérkirály mérhetetlen féltékenysége kicsit megkavarja a szerelmesek fejét. Jobbkeze, a tündér mókamester viszi véghez a dolgot sajátos módon. Ki kit szeret, szeretett, szeretne szeretni...

.....

Április 13., hétfő, 19.15 óra, színházterem

AZ ADAI SZÍNTÁRSULAT BEMUTATJA:

A szereplők írásai alapján:

Ilyenek vagyunk mi (45')

Kísérleti előadás

Szereplők:

- Csuvik Viktor
- Mészáros Zita
- Miklós Ágnes
- Pozsgai Zsófia
- Virág Péter

A rendező munkatársai:

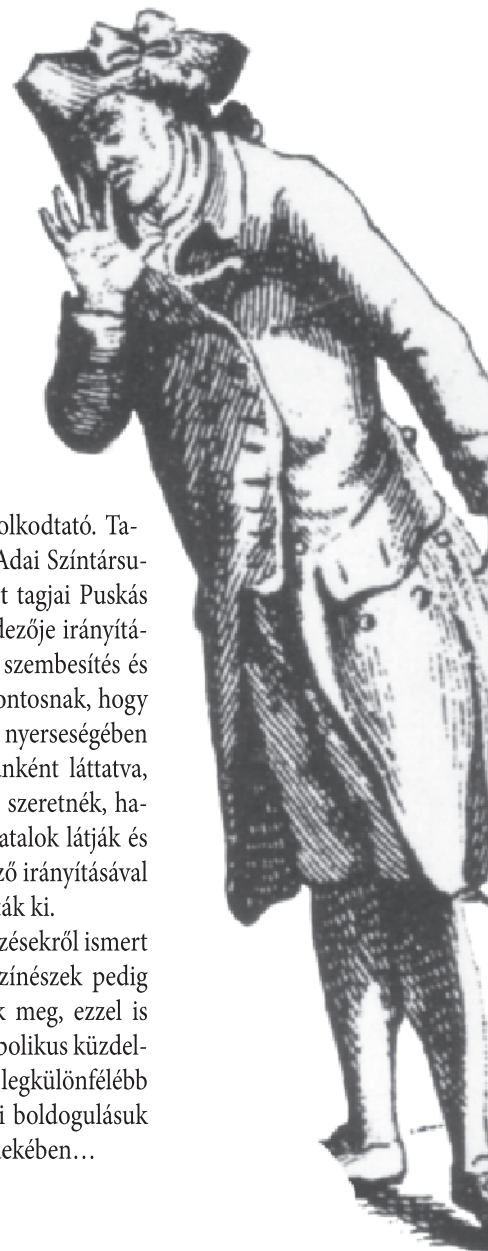
Hang: Huszák Gábor

Fény: Nagyballi Tamara

Rendező: Puskás Zoltán

Az előadásról: Provokatív és elgondolkodtató. Talán ez a két szó jellemzi a leginkább az Adai Színtársulat legújabb előadását, amelyet a csoport tagjai Puskás Zoltán, az Újvidéki Színház színész-rendezője irányításával állították színpadra, akinek célja a szembesítés és a gondolatébresztés volt. Ezért tartotta fontosnak, hogy a fiatalok életét és mindennapjait a maga nyersségében próbálják meg bemutatni, azaz ne olyanként láttatva, amilyenek a felnőttek látják, vagy látni szeretnék, hanem olyanként, amilyenek maguk a fiatalok látják és megélik azt. Az előadás szövegét a rendező irányításával maguk a fiatalok alkották meg és dolgozták ki.

Az egyes jelenetek az ökölvívó-mérkőzésekről ismert ringhez hasonló térben játszódnak, a színészek pedig maguk is küzdő sportolókként jelennek meg, ezzel is kifejezve azt az olykor valós, olykor szimbolikus küzdelmet, amelyet a mindennapjaik során a legkülönbözőbb helyzetekben meg kell vívniuk az egyéni boldogulásuk és az emberi kapcsolataik sikeressége érdekében...

Arról, hogy hányszor törik el a mécses két nap alatt Kupuszinán

Kukorica Jancsi elveszíti Iluskát, a magyarkanizsai fogyatékkal élők csoportja döbbenetesen kitérül, a kupuszini lakodalmas menetben népviseletben lépdelnek a lányok, Oláh Tamásék előveszik a Phaedrát, a nagykikindai Tóth Dani pedig olyan Gézagyereket játszik, hogy a szívem szakad meg. A Találkozó első két napja érzelmileg padlóra küld. Úgy látszik, az én érzékenységemnek sincs határa.

A bácskertesiek nyitó előadása pénteken hatalmas energiákat mozgatott meg a Találkozó erőterében. Maga a darabválasztás, és a darabhoz való viszonyulás valami olyan hitet, olyan kemény ragaszkodást mutat a hagyományokhoz, a tiszta és örök értékekhez, hogy ez párját ritkítja Vajdaság-szerte. János vitéz történetét olyan természetességgel játssza el nekünk Kupuszina apraja-nagyja, hogy már az első jelenetnél leesik az állunk. Hogy ilyen van?!

Hogy némelyik még csak alig tanult

meg beszélni, és már a társulat szerves részeként együtt él a hagyományokkal, ebbe nő bele, ezt szívja magába.

Hogy a felnőttek mennyire egyenrangú partnernek tekintik a gyereket, hogy az itteniek hogyan tudják hordani a népviseletet, és a huszár egyenruhát, hogy itt micsoda zenei élet van, hogy itt hogyan

énekelnek a legények, hogy itt micsoda esztétikai nevelése folyik a következő generációknak! Micsoda jelmezek, milyen gyönyörű lányok! Hogy mindennek megadják a módját, hogy mindennek rendje van... A János vitéz első percétől kezdve szerettem volna felugrani és elszaladni feltelefonálni a világ összes tévécsatornáját, hogy ide jöjjenek, ezt kell megmutatni

mindenkinek! Ezt az okos kapaszkodást! Amely úgy kapaszkodik a gyökerekhez, hogy közben egymásba kapaszkodik, és az egész közösséget átöleli. Ezt kell megmutatni!!! De nem tudtam felugrani, mert Guzsvány Attila és a többiek odaragasztottak a székemhez, és inkább bánatosan pityeregtem Iluska halála okán...

Szombaton megjötték a zentaiak, szépen, fiatalosan, tömegesen, lendületesen. Egy saját szövegekből, improvizációkból felépített előadást hoztak, Variációk egy kapcsolatra címmel, Nešić Máté és Dévai Zoltán rendezésében/szerkesztésében. A fiúk olyan finom pedagógiai érzékkel nyúltak hozzá a dologhoz, hogy az ember kényelmesen hátradől: ez az. Ezt kell csinálni. Így kell fiatalokat színházzal és színházra nevelni. Brá-

vó, fiúk, csak így tovább! Amilyen nagy megnyugvást hoztak a zentaiak, akkora erővel zökkentettek ki komfortzónánkból a magyarkanizsai Fény-Bárka tagjai. A szellemi fogyatékkal élő fiatalok csoportja egy Fekete István novellát vitt színre, amely nem színházi bravúrjaival, hanem az emberi „tökéletlenségnek” a csupasz felvállalásával hatott ránk elemi erővel. A színház egy tükör, szokták mondani. Hát kérem szépen ez egy olyan tükör volt, ami mellett nem lehet elmenni. Ami leszed minden sminket, csak a meztelen valót mutatja.

De úgy, hogy az embert, mint olyat, minden hibájával együtt elfogadja és elfogadtatja. Nem volt könnyű bele nézni, de a rendező Mácsai Mónikának hála, egy rövid foglalkozás előzte meg a darabot délelőtt a gyerekek számára, délután pedig a felnőttek egy ízelítőt kaphattak a foglalkozásból, és egy ismertetőt a fogyatékoság válfajairól, Fehér Anikó gyógypedagógus közreműködésével. A beszélgetés során beleképzelhettük magunkat a fogyatékos gyermek szülőjének helyzetébe, és elgondolkodhattunk azon, mit tehet egy anya, amikor egyszerűsákvá váratlanul kiderül, hogy a méhében hordott gyümölcs hibás. És miközben ezen töprengtünk és őrlődtünk, és próbáltuk a látottakat feldolgozni, olyan eleganciával

edrát hoznak, ugyan több szerző művéből, de mégis... Majd elkezdődik az előadás, és feledtettem velem előbbi érzelmi túlsordulásaimat, és most azt csodálom, milyen nagyszerű, hogy ezek a fiatalok ilyen remekműveket olvasnak, az emberi léleknek, vagy az ösztönvilágnak (?) ilyen mélységeibe akarnak bepillantani, azt akarják tanulmányozni... az emberi természet titkait a színház eszközeivel fűrkészni... Csak gratulálni tudok, és szurkolni, hogy maradjanak a keresés útján.

Már egészen összeszedettnek érzem magam, mire elkezdődik a nagyikindaiak Háy-darabja. És ekkor Király Sándor rendező újra kibillent. Tóth Dani olyan Gézagyereket játszik, hogy meg sem fordul a fejemben, hogy ez itten most a színház, az illúzió, ami egy fikciónak, egy irodalmi szövegnek csak a cselekvésbe átültetett mozgó képe... Ez a Gézagyerekek, és Tóth Ramóna végtelen elfogadással, szeretettel és gondoskodással átitatott anyája megint az értékrendünk újragondolását követeli tőlünk, megint fel kell tennünk a kérdést, hogy kik vagyunk, és mi a fontos nekünk. Az előadás után zokogásban török ki, haza akarok menni a családomhoz, csak ők számítanak – de gyorsan visszarendezem magam az értékelés megkezdésére. Vacsorázunk, majd Simonyi Tamással beülünk az

vonult a községházára a kupuszini lakodalmas menet, hogy akkor meg már azon kellett meghatódni, hogy milyen gyönyörűek a ruhák, hogy hogyan tudják viselni, hogy milyen fantasztikus, hogy ez még itt mindig él, hogy mennyire nem érződik a kupuszini közösségen, hogy „a leszakadt nemzettest” része, hogy milyen természetességgel őrzi a sajátját, hogy mennyire otthon érzi magát itthon, hogy megy a fűvós zenekar a menet mögött, hogy milyen gyönyörűen muzsikálnak, és hogy milyen példaértékű a hagyományok továbbélése... Miközben a gyönyörű hófehér ruhás menyasszony elől lépeget teljes magabiztossággal a jövő felé – abban a jelenben, amelyben a környező magyar lakta települések örületes sebességben zajló elnéptelenedésének vagyunk szemtanúi... Már megint nem tudom az érzelmeimet elraktározni, elpityeredek ezen is.

Szerencsére jön a magyarkanizsai Gondolat-Jel társulat, akit rendkívüli pozitív előítélettel várok, hiszen Racine Phaadrája számomra a legkedvesebb drámaóriások egyike, és nagy lelkesedéssel fogadom, hogy Pha-

autóba és Telecskának vesszük az irányt. Fél egykor érkezünk Feketicsre. Behajtom az autót, bemegyek. A nappaliban a fotelben ülve alszik a férjem, mellkasán pedig összegömbölyödve, kipirosodva az egyéves lánykánk. Ott aludtak el, mert Janka úgy üvöltött egy órán át az anyja után, hogy nem tudott vele mit kezdeni. Szerencsére ezalatt a négyévesünk békésen szunyókált a saját szobájában...

H. L. Andrea
munkatárs

A XX. Találkozó szakmai zsűrije

**Brestyánszki
Boros Rozi**

Zentán születtem. Óvodába és iskolába Szabadkán jártam. Aztán Újvidéken egy kicsit egyetemre is, de végül Szabadkán diplomáztam, viszont később Szegeden is éltem. Dolgoztam mint pincérnő, videóki szállító, tolmács, titkárnő, gombatermesztő, sofőr, szervező, fordító (most ennyi jut eszembe). Ma főként dramaturgként keresem kenyerem a Szabadkai Népszínház Magyar Társulatánál. Kilencéves korom óta szeretek írni. Azóta teszem is. A vajdasági amatőr társulatok munkáját tíz éve követem szeretettel és figyelemmel. És ahogy Hamvas mondja: „Ami voltam vagyok, de ami lettem, nem voltam mindig.”

Soly, ahogyan a szakmában, a színjátszók közül mindenki hívja, hazaérkezik a Vajdaságba. Pályája talán a színházművészet határtalanságát tükrözi, hiszen Európa számos pontján tanult és tanított. Dolgozott együtt a vajdasági magyar színházi alkotókkal a 80-as években, és sokszor ellátogatott hozzánk szakmai és baráti tanácsot adni a mainál még nehezebb időkben is.

Már debreceni gimnáziumi éveim alatt csatlakozik az ottani színjátszó csoporthoz. Az egyetem alatt a Paál István vezette Szegedi Egyetemi Színpad színésze, majd diákvezetője lett; tanult József Szajna híres Stúdió Színházában, Jerzy Grotowski Laboratórium Színházában. Oktatói, tréneri munkáját már ebben az időszakban elkezdte, mesterével együtt színészténinget vezetett Magyarországon sokhelyütt. A nyolcvanas évek elején rövid ideig dolgozott a Stúdió K-ban is.

1982. január 1-jétől a Rádiószínház dramaturgja, 2003. január 1-jétől annak megszűnéséig (2011. június 30.) ve-

Soltészky Tibor

Önálló kötetek: *Decennium – A Szabadkai Népszínház Magyar Társulata 1995/1996–2004/2005* (Forum, 2005), *Színházi alapok amatőröknek – Kézikönyv amatőr színtársulatok részére* (Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, 2009).

Jelentősebb önálló drámák: *A révész satuja*, *Érintetlen*, *Stranger in the Night*, *Csörte*, *Fanyar ódium*, *Vörös*.

Jelentősebb adaptációk/parafrázisok: *Moebius* (Abe Kóbo: *A homok asszonya*), *A tengeren nincsen sár* (James Cain: *A postás mindig kétszer csenget*), *Egy elmebeteg nő naplója* (Csáth Géza nyomán)

Jelentősebb drámák társszerzőként: *Nem fáj!* (Agota Kristof, Ilan Eldad), *Záróra* (Pálfi Ervin, Szőke Attila, Mezei Zoltán), *Adieu*, *Bandi* (Kalmár Zsuzsa, Ralbovszki Csaba, Kovács Nemes Andor).

Színházi bemutatók: Népszínház (Szabadka), Katona József Színház (Budapest), Thália Színház (Budapest), Békéscsabai Jókai Színház, Zentai Magyar Kamaraszínház.

zetője. Rádiós művészeti tevékenysége mellett számtalan újságírói területen is aktív: újságot szerkeszt, cikkeket ír, olvasószerkesztő, rádiós és tévériporter, kommentátor; színházi dramaturg; a 90-es években megjelent több verslemez szerkesztő-rendezője. Egyre több szöveget ír színpadra, s egyre többet rendez...

A londoni Nemzeti Színház Kelet-Európának szánt színházi (Seeding a Network) és drámapedagógiai (Branching Out) szakmai továbbképzéseinek magyarországi koordinátora. Tanított Dublinban, az EDERED európai ifjúsági színházi kurzusán, az Interplay '98 drámaíró fesztiválon Berlinben, Athénben, s ennek a vándor-fesztiválnak 2002-ben magyarországi szakmai igazgatója.

Észtországban, Szlovákiában, Romániában, Horvátországban a King Baudouin Foundation és az Európai Kulturális Alapítvány megbízásából vezetett szakmai tréningeket. Több színházi képzési szakanyag kidolgozásában vagy lektorálásában vett részt.

Az utóbbi négy évben szabadúszó dramaturg, rendező, művész-tanár. És ismét boldogan és gyakran megfordul a Vajdaságban.

A vajdasági Zenta városában született, és itt hatott rá meghatározóan a Tisza menti település kultúrája és színház-szeretete. Az Újvidéki Művészeti Akadémia elvégzése után majd két évadon keresztül dolgozott az Újvidéki Színház társulatában, színészi fejlődését fokozatosan fejlesztő szerepek megformálásával. Budapesten a Színház- és Filmművészeti Egyetem rendező-koreográfus szakán első generációsként végzett 2014-ben, azóta Hernyák György tanársegédjeként dolgozik a Művészeti Akadémián, így továbbadva megszerzett tudását a következő generációk színészeinek.

Rendezéseit többször ihlették vajdasági írók, és e hely specifikus identitása: a *Tavaszi – hős kis ibolyák* (Domonkos István írásai alapján) az Újvidéki Színház és a Művészeti

Akadémia produkciója, *Az ember komédiája* (Sziveri János élete és versei alapján) a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház előadása, Terék Anna *Vajdasági lakodalom* című műve a szabadkai Népszínház előadása. Munkáira a megszokott színházi sablonok felbontása, és a folyamatos rákérdezés jellemző.

Több éve visszajáró vendégtanára a MAdT-tábornak, többször vett részt a drámaíróversenyen, és a felolvasószínház munkáiban.

Táborosi Margareta

IMPRESSZUM

Súgó – a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XX. Találkozásának színlapja
 Kiadja a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség
 A fedőlapot Antóci Dorottya tervezte
 Tördelő-szerkesztő: Bálint Tibor
 Lektor: Kaszás Angéla
 Szerkesztők: Hajvert Lódi Andrea, Kálló Lilla, Kiss Anita, Varga Tamás, Vörös Endre